

JAN GISBERS: 'BIJNA IEDEREEN IN DE TOUR GEBRUIKT VERBODEN MIDDELEN'

Ondanks het feit dat Gisbers in 1993 abrupt uit het professionele wielrennen stapte, is hij nu nog bijna dagelijks op de fiets te vinden. Als lid van Tourclub Wilhelmina in Eindhoven maakt hij de nodige kilometers. „Ik fiets veel, ik maak lange wandelingen en ik ga een paar keer per jaar skiën. En ik ben samen met een Egyptische zakenrelatie bezig om in Egypte een voetbalacademie op te zetten.” Gisbers' relatie tot het voetbal zit 'm onder meer in zijn twee schoonzons: de voormalige profvoetballers Mitchell van der Gaag en Geert Brusselers.

Nachtmerrie

Gisbers was jarenlang wielploegleider, eerst bij de amateurs van Jan van Erp, later bij de profs van Kwantum en PDM. Bij de laatste ploeg werkte hij met toprenners als Pedro Delgado, Greg Lemond, Raul Alcala, Steven Rooks en Gert-Jan Theunisse. Zijn ergste nachtmerrie beleefde Gisbers in juli 1991, toen de complete PDM-ploeg de Tour moest verlaten. Met kopman Erik Breukink in een zetel naar de eerste Nederlandse tourwinst sinds jaren, raakte de ploeg besmet door een bedorven voedingssupplement. De zaak,

Op 2 juli start de Tour de France. Voormalig wielploegleider en Eindhovenenaar Jan Gisbers (71) weet dat de Tour niet op een boterham-met-pindakaas te winnen is. „Bijna iedereen in de Tour gebruikt verboden middelen. Het is onzin om dat te ontkennen.” Aan de vooravond van de 98e Tourstart doet Jan Gisbers een boekje open.

TEKST: EDDY JANSEN
FOTO'S: PATRICK MEIS

bekend als de Intralipid-affaire, kende een zweem van dopinggebruik. Tegenstanders van dopinggebruik beschuldigden PDM van het wegmoffelen van het gebruik van verboden middelen. Gisbers werd zelfs door UCI-baas Hein Verbruggen de grootste gifmenger van West-Europa genoemd, een uitspraak die hij later terugnam. Na PDM werkte hij nog enige

tijd bij Festina, maar trok zich daarna terug uit de rennerij. Hoewel dopinggebruik nooit is bewezen, werd Gisbers voortaan geassocieerd met verboden middelen. 'Jan Gisbers zal altijd omstreken blijven', kopte een krant nog drie jaar geleden.

De achtste etappe in de Tour van 1991, een individuele tijdrit van Argentan naar Alençon, was niet minder dan 73 kilometer lang. Breukink, kopman van PDM en in 1990 al derde in de Tour, verkeerde in absolute topvorm en leek de Tour te gaan winnen. Na 63 kilometer tegen de klok had de uitstekende tijdrijder een kleine voorsprong op Miguel Indurain en Greg Lemond, maar in de laatste negen kilometer kreeg hij plotseling een enorme inzinking. Breukink verloor zomaar anderhalve minuut. In de tijdrit werd hij uiteindelijk nog vierde. Het bleek de voorbode te zijn van groter onheil. Twee dagen later waren alle renners van de PDM-ploeg ziek, zwak en misselijk. Nico Verhoeven en Uwe Raab konden niet eens vertrekken. Jean-Paul van Poppel en Martin Earley moesten tijdens de vlakke tiende etappe opgeven. Falk Boden kwam te laat binnen. Ook de overgebleven renners konden zich maar met moeite handhaven in het peloton.

De volgende ochtend in Quimper konden ook Erik Breukink, Sean Kelly, Raul Alcalá en Jos van Aert niet meer van start gaan. Later werd duidelijk dat de oorzaak lag in onzorgvuldig bewaarde Intralipid, een voedingssupplement dat via een infuus wordt toegediend. Geen doping trouwens, al beweren sommigen dat het een middel zou zijn om verboden producten te maskeren. Dopingdeskundige Donike heeft altijd bestreden dat Intralipid dopinggebruik kan verhullen. De aftocht uit de Tour luidde het einde in van PDM. Team-arts Wim Sanders werd ontslagen. Mede door het aanvankelijke gedraai van de ploegleiding bleef rond de zaak een dopinglucht hangen. Aan het einde van 1992 hield de ploeg definitief op te bestaan.

Controle

Het irriteert Gisbers dat dopinggebruik vaak in één adem wordt genoemd met de wielersport, terwijl er volgens de Eindhovenaar in veel andere sporten ook verboden middelen worden gebruikt. „Ik denk dat er in bijna alle andere sporten in bepaalde mate verboden middelen worden gebruikt, maar er wordt niet goed gecontroleerd. Er wordt wel eens gesteld dat de Tour maar moet stoppen met zoveel dopinggebruik. Maar als je kijkt naar de lijst met verboden middelen van het IOC, dan kun je bij wijze van spreken ook de Olympische Spelen van volgend jaar wel afgelasten. Wordt er wel voldoende op de nieuwste generaties doping gecontroleerd? Want de dopinglaboratoria in Oostenrijk, Italië en Spanje ontwikkelen ook gewoon door! Neem EPO; er is nu

al een vierde generatie EPO in omloop, maar in een aantal sporten wordt nog steeds alleen maar op de eerste twee generaties EPO gecontroleerd! Bovendien zijn bepaalde middelen gewoon geneesmiddelen. Efedrine bijvoorbeeld. Dat maakt luchtwegen vrij om goed te kunnen ademen, maar het blijft wel een paar dagen in je bloed zitten. Efedrine zit in bijna elk hoestdrankje, maar het staat wel op de lijst van verboden middelen. Dat is toch raar?”

‘IK WEET DAT HET GEBEURT, MAAR WAAROM ZOU EEN RENNER DAT MIJ VERTELLEN?’

Gisbers ziet geen oplossing voor het ongeoorloofd gebruik van verboden middelen. „Alle topsporters gebruiken in principe verboden middelen en ze weten dat te verbloemen. Ik denk dat 95 procent van de topprestaties in de sport nooit geleverd zou zijn zonder gebruik van doping. Er zijn sporten waar veel meer doping wordt gebruikt dan in de wielrennerij! Doping is niet iets van de Tour de France, het

is een maatschappelijk probleem.”

De laatste jaren bekennen steeds meer renners doping te hebben gebruikt. Onder anderen Maarten Ducrot, Steven Rooks, Peter Winnen, Matthieu Hermans en Gert Jacobs hebben de erecode in het wielrennen geschonden en toegegeven dat ze zelf hebben gebruikt en dat er op grote schaal in het peloton verboden middelen worden gebruikt. Gisbers: „Iedere ploegleider vermoedt dat zijn renners gebruiken. Maar vaak doen ze dat buiten zijn medeweten. Maar wel in overleg met de arts. Hoe minder mensen ervan weten, is tenslotte het devies. In mijn PDM-tijd was er, vermoed ik, ook sprake van dopinggebruik. Maar dat weet ik niet zeker, want het werd mij nooit verteld.”

Dat klinkt niet alleen naïef, maar ook als boter op het hoofd hebben! „Ik weet dat het gebeurt, maar waarom zou een renner het mij vertellen? Al die renners zijn bv-tjes, het is letterlijk en figuurlijk hun zaak. Wat zij met de dokter afspreken, daar heb ik geen boodschap aan. Ik wilde het wel weten, maar het wordt gewoon niet gezegd. Ook niet tegen mij als ploegleider. Tuurlijk, ik had bij PDM weg kunnen gaan en bij Philips kunnen gaan werken. Maar dan laat ik de mij zo geliefde wielersport in de steek en ik los het dopingprobleem er toch niet mee op?”

Gisbers: „Ik heb jonge jongens die in mijn ploeg kwamen altijd heel duidelijk gemaakt in wat voor wereld ze terecht kwamen. Wat de consequenties van bepaalde dingen in de wielersport zouden zijn. Ik heb mij er nooit mee bemoeid, maar ik heb ze wel over de gevaren

verteld. Die ook op latere leeftijd kunnen ontstaan. Als ze dan een paar miljoen op de bank hebben staan en gaan merken dat ze lichamelijk klachten krijgen. Ik wilde dat ze zich dat dondersgoed zouden realiseren. Dat ze een duidelijke keuze zouden maken: Wil ik dat risico lopen? Je moet kiezen: je doet het of je doet het niet! Ik kan ook niet zeggen: ‘Je moet het niet doen’. Je moet de keuze maken. Er zijn ook mensen die gaan roken. Is hun keuze. Eigenlijk is dit een taak van de KNWU. Die zou pas een wedstrijdlicentie moeten afgeven als een renner een cursus heeft gevolgd over de gevaren van het gebruik van doping.” Wordt er bij het amateurwielrennen doping gebruikt? „Ja!”

Omstreden

Als op 2 juli de 98e editie van de Tour de France start, zal er volgens Gisbers vrijwel geen renner aan de start staan die helemaal clean is. „Ik zeg niet dat ze allemaal gebruiken, maar vrijwel allemaal durf ik wel te stellen. Ergegens kan ik het ook nog wel begrijpen. Je weet dat die anderen het ook doen en je moet er wel je brood mee verdienen. Het is ook niet te vermijden, de wetenschap is altijd vooruit aan het denken.”

De winnaars van de laatste edities van de Tour zijn allemaal omstreden geweest, waar steeds een zweem van dopinggebruik omheen hing: van Miguel Indurain, Bjarne Riis, Jan Ulrich, Marco Pantani, Lance Armstrong, Floyd Landis tot Alberto Contador: of het werd bewezen dat ze gebruikten of het werd sterk gesuggereerd. „Nu wordt Floyd Landis de overwinning in 2006 ontnomen, omdat hij bij een controle positief is bevonden. Maar die anderen uit het eindklassement van dat jaar waren geen haar beter. Die zijn alleen niet zo goed gecontroleerd!”

De Franse media hebben volgens Gisbers ook een kwalijke rol gespeeld bij de beschuldigingen aan het adres van Lance Armstrong. „Lance wordt wereldkampioen, overwint de ziekte kanker en wint zeven keer de Tour de France. Alle geuite beschuldigingen zijn te wijten aan het Franse chauvinisme en hun hypocrisie. Omdat ze zelf al jaren geen Tourwinnaar meer hebben gehad. Ondertussen doen de Franse renners precies hetzelfde als wat ze Armstrong verwijten: doping gebruiken!”

Beschadigd

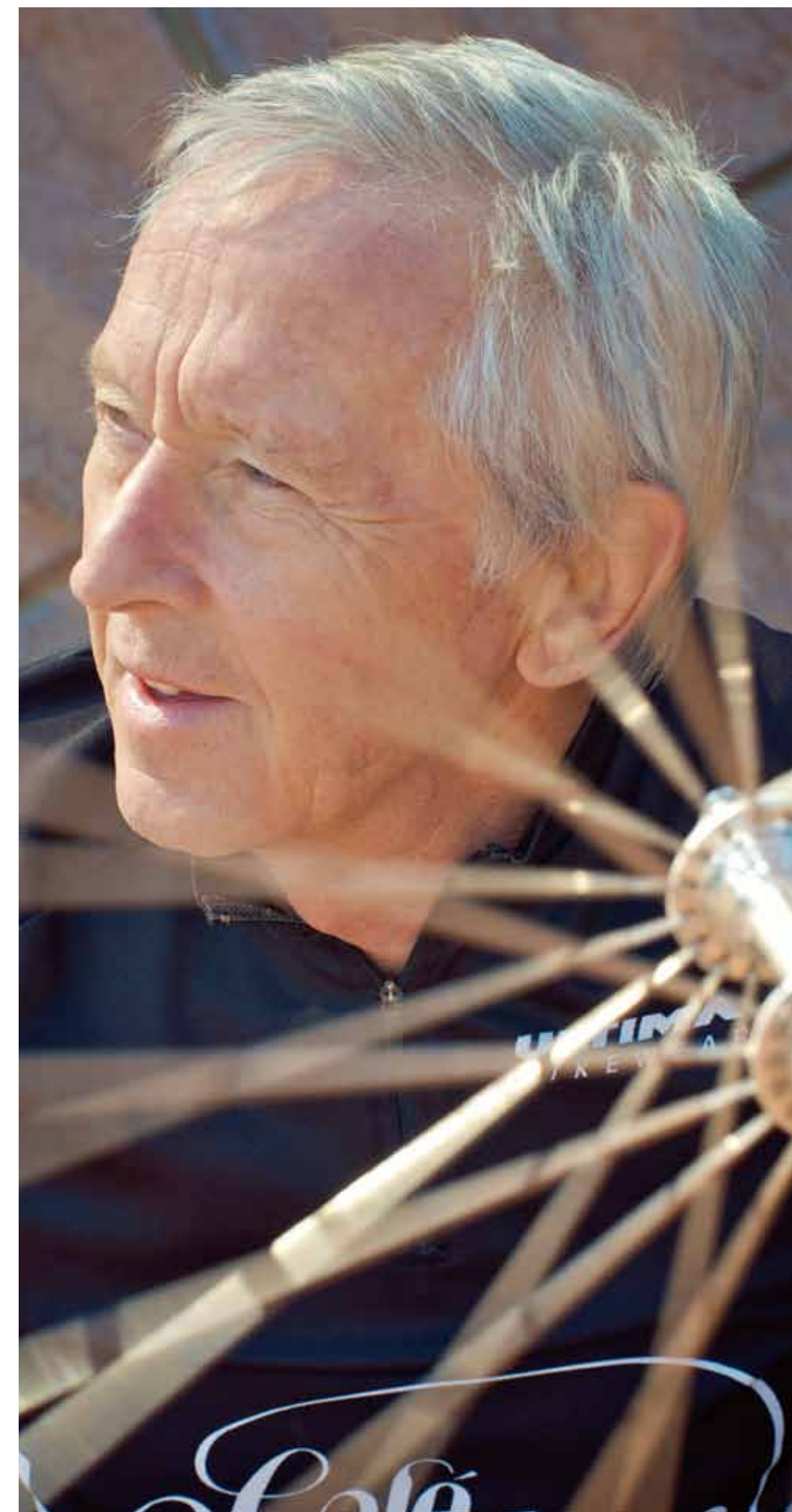
De stap uit de wielrennerij in 1993 was voor

Ploegleider Jan Gisbers en Erik Breukink in 1990.

Steven Rooks (l), Pedro Delgado (m) en Gert-Jan Theunisse bij aanvang van de twintigste Tour-etappe in 1988. FOTO'S: COR VOS

Gisbers pure noodzaak. „Ik moest het loslaten, alhoewel het jammer was van alle kennis die ik meenam. Ik heb in al die jaren veel gestudeerd om van alles te weten over de psychische en fysieke kant van topsporters. Ik weet een hele hoop dingen, die anderen niet weten. Er zijn wel eens artsen geweest, die tegen mij zeiden dat ik beter zelf dokter had kunnen worden. Die hele PDM-affaire heeft mij wel behoorlijk beschadigd. Ik ben zwaar tegen doping, ik heb het zelf nooit structureel gebruikt, maar er wel een keer of zes, zeven mee geëxperimenteerd. Gek genoeg had ik rond wedstrijden die ik won nooit iets gebruikt.”

„Wij hebben na die affaire in 1991 zo goed mogelijk openheid van zaken gegeven. Maar de pers wilde niet luisteren. Die had haar eigen conclusie al getrokken. Wij hebben de zaak minutieus laten onderzoeken, dat duurde een dag of tien. Maar toen was het leed al geschied en schreef de hele wereld over dopinggebruik in de PDM-ploeg. Dat verwijt ik de wieljournalistiek in Nederland. Ik lees dingen in de krant en dan denk ik: je liegt het, want het klopt gewoon niet! De lezer moet de waarheid lezen, de keiharde waarheid. Maar ja, dat verkoopt niet!”

Gisbers was in 1993 murw geslagen, als ware hij een bokser. Hij kon er niet meer tegen en besloot zich terug te trekken uit zijn geliefde wielersport. „De liefde voor de wielersport was altijd groter dan de wetenschap dat er onoorbare dingen gebeurden. Maar het werd mij teveel. Ik werd er keer op keer mee geconfronteerd, ik werd beschuldigd en had ook geen verweer. Ik heb de wielersport altijd geaccepteerd zoals die was.”

Als op zaterdag 2 juli de Tour de France begint, zit Gisbers met weemoedige gevoelens voor de televisie. „Ik heb na mijn vertrek in 1993 lange tijd geen wielrennen gekeken. Ben jaren ook niet naar wedstrijden geweest. Sinds kort kan ik er weer naar kijken. Nederland stelt tegenwoordig helaas weinig voor. We hebben wel talenten, maar ze worden niet goed getraind. Neem Robert Gesink. Hij groeit wel, maar niet goed genoeg. Jongens rijden ook veel te jong de Tour de France. Jonger dan 25, 26 jaar moet je niet aan de Tour beginnen. Dan kun je 'm toch nog niet aan en rij je jezelf alleen maar kapot. Dankzij wielersponsor Rabobank is er nog Nederlands wielrennen. Zonder Rabobank waren we al lang reddeloos verloren geweest.”

